

Regulace emisí skleníkových plynů

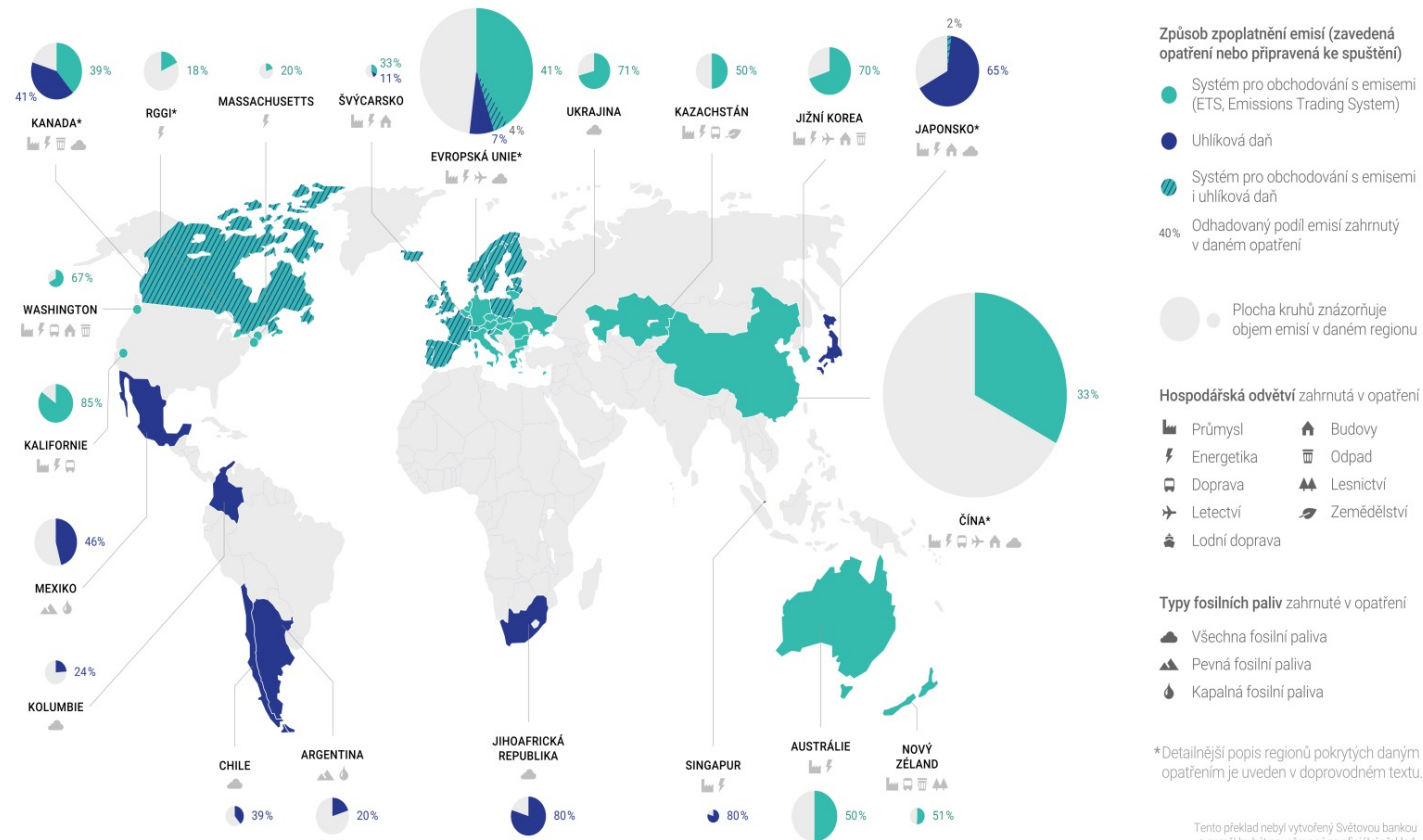
Mgr. Martin Pospíšil

Základní mitigační opatření

- Emisní povolenky
- Uhlíková daň
- Poplatky a příspěvky
- Regulace

ZPOPLATNĚNÍ EMISÍ: ROZŠÍŘENÍ VE SVĚTĚ

V mnoha zemích jsou emise skleníkových plynů zpoplatněné.

VERZE 2020-10-24 LICENCE CC BY 4.0

více info na faktaoklimatu.cz/zpoplatneni-emisi-svet

zdroj dat: Světová banka, State and Trends of Carbon Pricing 2019

Výhody a nevýhody EU ETS

Výhody

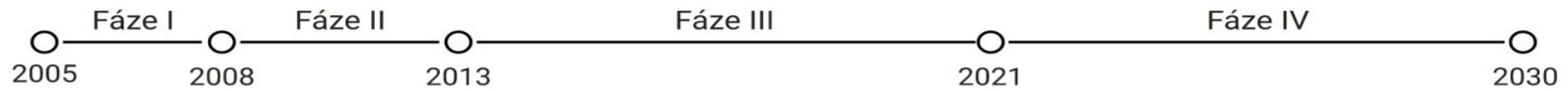
- tržní mechanismus – lze dosáhnout emisních cílů s nízkými náklady
- finanční prostředky z dražby
- propojení s jinými systémy

Nevýhody

- nepokrývá všechny sektory
- přidělení více povolenek, než kolik bylo potřebných
- ceny povolenek jsou nepředvídatelné

Základní právní úprava

- Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, Rio de Janeiro, 1992
- Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu 1997
 - První kontrolní období (2008-2012) – snížení o 8% oproti roku 1990
 - Druhé kontrolní období (2013-2020) – snížení o 20% oproti roku 1990
- Pařížská dohoda 2015 – povinnost signatáře stanovit si závazek k dosažení cíle
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů
- Zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

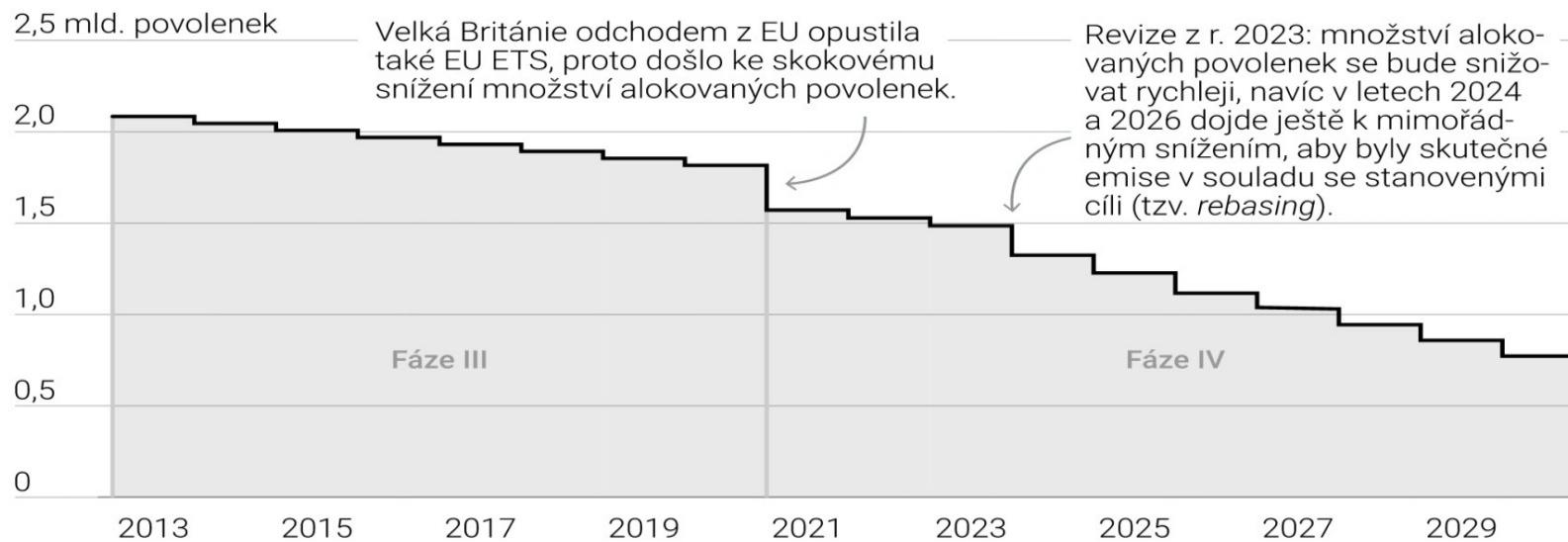

	Cíl snížení emisí oproti roku 2005	Zúčastněné země	Zahrnuté skleníkové plyny	Sektory
Fáze I 2005–2007	žádné (pilotní systém)	EU 27	CO ₂	zařízení na výrobu energie, energeticky náročná průmyslová odvětví
Fáze II 2008–2012	8 %	+ Norsko + Lichtenštejnsko + Island	+ N ₂ O (dobrovolné)	+ letectví
Fáze III 2013–2020	21 %	+ Chorvatsko	+ N ₂ O + PFCs	+ výroba hliníku a chemikálií + zachycování a skladování uhlíku
Fáze IV 2021–2030	62 % (původně 43 %)	– Velká Británie	(beze změny)	+ námořní doprava

EU ETS – „cap and trade“

- Systém je založen na zásadě znečišťovatel platí
- je stanoven limit celkového množství („cap“) skleníkových plynů, které mohou být vypouštěny do ovzduší – **emisní strop**
- Účastníci zahrnutí do systému musí získat takový počet emisních povolenek, které odpovídají jím vypouštěnému množství emisí
- Emisní povolenka je jiná majetková hodnota a lze s ní obchodovat – trh zajistí, že dojde k redukci emisí tam, kde je to nákladově nejefektivnější.
- Platnost povolenky

MAXIMÁLNÍ MNOŽSTVÍ ALOKOVANÝCH POVOLENEK V JEDNOTLIVÝCH LETECH

Provozovatel zařízení

- Vykonává některou z činností uvedenou v příloze 1 k zákonu č. 383/2012 Sb.
- EU ETS pokrývá pouze velké znečišťovatele, těch je cca 11 000 + 600 letadel (v souhrnu produkují cca 38% všech emisí)
- Provozovatel musí mít povolení – MŽP, dnem právní moci povolení se stává účastníkem systému obchodování s emisními povolenkami.

Povinnosti provozovatele

- Povinnost zjišťovat, vykazovat a ověřovat emise – množství vykázaných emisí je nutno nechat ověřit akreditovanou osobou
- Povinnost vyřadit takové množství povolenek, které odpovídá množství vyprodukovaných emisí
- Nesplnění povinnosti je sankcionováno částkou 100 EUR/t – nezbavuje účastníka povinnosti dokoupit chybějící povolenky

Způsob nabytí povolenky

Bezplatně

- Obchodní období I. a II., většina (90-95%) emisních povolenek přidělována zdarma na základě tzv. **národních alokačních plánů** (v ČR stanovil, že bude zdarma přiděleno 100% povolenek)
- Obchodní období III., v rámci energetiky se již žádné emisní povolenky zdarma nepřidělovaly a energetické společnosti je získávaly v aukcích. ČR měla výjimku – hodnota povolenek musela být příjemcem investována do modernizace.
- Obchodní období IV., povolenky se přidělují zdarma odvětvím ohroženým únikem uhlíku
- Aktuálně je bezplatně přidělováno cca 43% všech emisních povolenek.

Způsob nabytí povolenky

Nákup v dražbě

Každý členský stát draží stanovené množství povolenek – do dražby jde 57% z celkového množství.

Draží se 3x týdně na burze v Lipsku.

Dražby se účastní provozovatelé zařízení a investiční a úvěrové společnosti

Nelze dražit povolenky:

- nabyté bezplatně
- spadající do rezervy tržní stability
- zrušené

Výnosy z dražeb

Modernizační fond

Inovační fond

Sociální klimatický fond

Příjem státního rozpočtu – účelově vázany:

- Snížení emisí skleníkových plynů
- Rozvoj OZE
- Odlesňování
- Zachytávání oxidu uhlíku
- Výzkum a vývoj

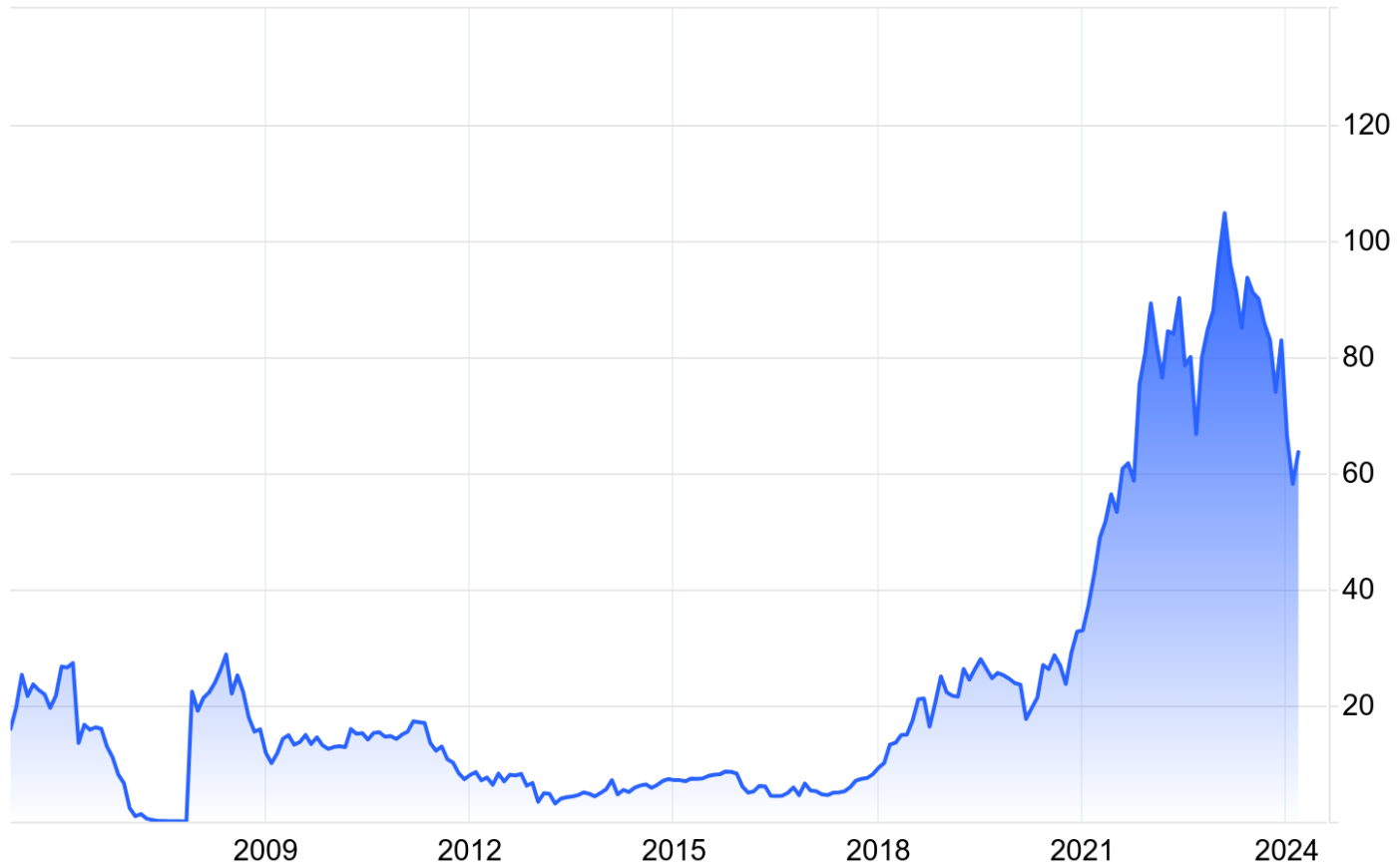
Způsob nabytí povolenky

Nákup na sekundárním trhu

- Cena se utváří na základě nabídky a poptávky
- Obchoduje se nejen s povolenkami, ale i s jejich deriváty (opce)
- Povolenky existují pouze v elektronické podobě a jsou evidovány na účtech Rejstříku unie provozovaného komisí
- a operace jsou zadávány prostřednictvím národního správce (OTE, a.s.)

Cena emisní povolenky v eurech

EU Carbon Permits

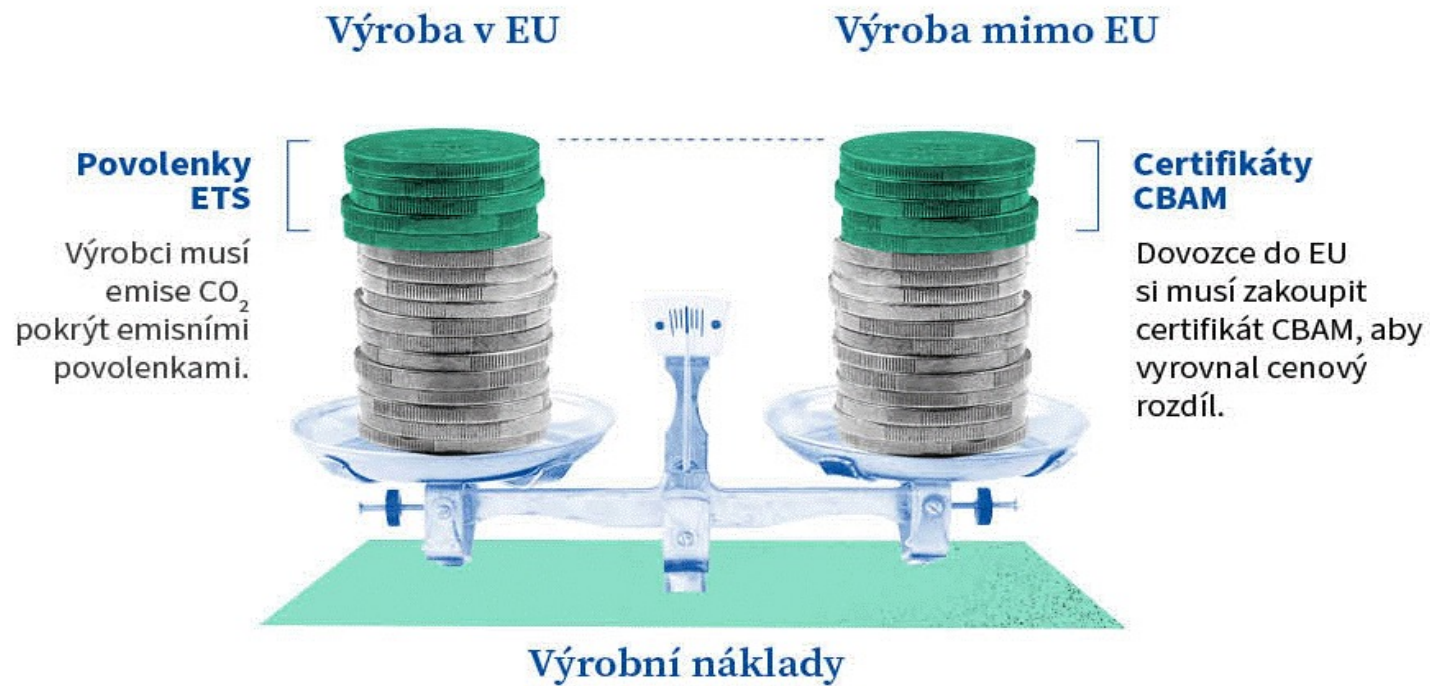
source: tradingeconomics.com

Rezerva tržní stability

- Vznikla jako reakce na převis nabídky nad poptávkou (v roce 2013 bylo více než 2mld. nadbytečných povolenek)
- Prahová hodnota – přebytek nejméně 833 milionů, při jejím překročení se stahuje z trhu 24% povolenek
- V roce 2019 existoval přebytek ve výši 1,7mld. povolenek, pro rok 2020 se tedy stáhlo 397mil. povolenek
- Pokud by počet povolenek v oběhu klesl pod hodnotu 400 mil, je z rezervy uvolněno do oběhu 100mil. povolenek

Uhlíkové clo - CBAM

Jak bude mechanismus CBAM fungovat?

Uhlíkové clo

- Platí pro vybrané produkty – železo, cement, hnojiva, hliník, vodík, el. energie.
- Certifikáty CBAM
- 1 certifikát = cena 1 vydražené emisní povolenky
- Odečítání již zaplaceného uhlíku

EU ETS a Fit for 55

- Snížení emisí – nově na 55% ve srovnání s rokem 1990 (původně 43%)
- Rychlejší snižování emisního stropu
- Vznik samostatného systému ETS 2 [budovy (40% spotřeba energií), silniční doprava (15% emisí), námořní doprava a další odvětví]
- 100% příjmu z povolenek je účelově vázáno na snižování emisí